

ESITYS SUOMEN LAIKAJÄRJESTÖ RY:N HALLITUKSELLE

Venäläis-eurooppalaisten laikojen jalostustoimikunta esittää Suomen Laikajärjestö ry:n hallitukselle rodun jalostuksen tavoiteohjelman **kohta 4.3.2 (s. 22–23)**, muutettavaksi kappaleessa olevan kursivoidun tekstin osalta.

Lisäksi jalostustoimikunta esittää jalostuksentavoiteohjelman kappaleisiin **6.2 (s. 34–38), 6.3 (s. 38), 6.4.1 (s. 41) ja 6.5 (s. 41)** lisättäväksi kursivoidun osuuden.

Tällä hetkellä jalostuksen tavoiteohjelmaan on kirjattu:

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Venäläis-eurooppalaisten laikojen tyypillisimmät sairaudet

Epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta.

Ensimmäinen epilepsiakohtaus tulee useimmiten nuorena, 1-5 – vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen. Siksi koirasta otetaan virtsa ja verinäytteitä ja tehdään neurologinen tutkimus. Jollei muuta selittävää syytä löydy, koira sairastaa 23 epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsiakohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kestoa lyhentää. Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan loppumaan. 3) Eläinlääkäri Nina Menna, Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema

Epilepsiaa on tähän saakka pääsääntöisesti esiintynyt vain yhdessä linjassa 5 yksilöllä. Saman linjan koirista Ruotsissa on todettu kaksi epilepsia tapausta. Lisäksi muista maassamme esiintyvistä linjoista on tullut esiin tähän mennessä yksi tapaus, joka on saatettu jalostustoimikunnan tietouteen.

Epilepsian osalta jalostuskäyttöä rajoitetaan seuraavasti: sairasta koiraa, eikä sen pentusisaria käytetä jalostukseen, eikä samaa yhdistelmää saa uusia. Muita lähisukulaisia seurataan n. kolmeen ikävuoteen saakka ja sen jälkeen ovat jalostukseen käytettävissä.

Tällä pyritään varmistamaan ja pitämään rotu epilepsiasta vapaana. Rodun tilaa täytyy seurata koko ajan ja tilanne on tällä hetkellä hyvä. Jos tilanne heikkenee ja jalostuskoirien puute alkaa olla niin kova, että se

vaikuttaa teholliseen populaatioon, niin terveiden pentusisarien jalostusta tulee harkita tapauskohtaisesti muut seikat huomioiden.

Esitetään kohta 4.3.2 muutettavaksi seuraavaan muotoon:

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Venäläis-eurooppalaisten laikojen tyypillisimmät sairaudet

Epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta.

Ensimmäinen epilepsiakohtaus tulee useimmiten nuorena, 1-5 – vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen. Siksi koirasta otetaan virtsa ja verinäytteitä ja tehdään neurologinen tutkimus. Jollei muuta selittävää syytä löydy, koira sairastaa 23 epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsiakohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kestoa lyhentää. Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan loppumaan. 3) Eläinlääkäri Nina Menna, Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema

Epilepsiaa on tähän saakka pääsääntöisesti esiintynyt vain yhdessä linjassa 5 yksilöllä. Saman linjan koirista Ruotsissa on todettu kaksi epilepsia tapautta. Lisäksi muista maassamme esiintyvistä linjoista on tullut esiin tähän mennessä yksi tapaus, joka on saatettu jalostustoimikunnan tietouteen.

Epilepsian osalta jalostuskäyttöä rajoitetaan seuraavasti: sairasta koiraa ei käytetä jalostukseen. Sairaalla koiran tuottanutta yhdistelmää ei saa uusia. Sairaalla koiran pentuesisaria voi käyttää jalostukseen rotujaoston harkinnan mukaan ja terveysriskilaskurin raja-arvojen alittuessa. Jos epilepsiatapauksia tulee toistuvasti tiettyyn sukulinjaan sekä tietyn yksittäisen koiran jälkeläisiin tai jälkeläisten jälkeläisiin voi jaosto tällöin rajata kyseisen sukulinjan tai yksittäisen koiran suoranaiset jälkeläiset jalostuksen ulkopuolelle. Sairaalla koiran muita lähisukulaisia seurataan noin kolmeen ikävuoteen saakka ja sen jälkeen ovat jalostukseen käytettävissä.

Näillä toimenpiteillä pyritään pitämään hallinnassa epilepsia venäläis-eurooppalaisessa laikarodussa, kuitenkin rajoittamatta jalostukseen käytettävää koirakantaa liikaa.

Jalostustoimikunnan tulee seurata rodun terveydentilan ja tehollisen populaation kehittymistä koko ajan. Tarpeen vaatiessa toimikunta tekee tarvittavia muutoksia rodun jalostusohjeeseen.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Käyttöominaisuuksien kartoittamiseen ja parantamiseen jalostustoimikunta on laatinut koirille pisteytysjärjestelmän, jossa pisteitä jaettaessa otetaan huomioon jalostukseen käytettävän koiran sekä sen vanhempien ja esivanhempien edesottamukset koe- ja metsästyskäytössä. Lisäksi astutettavalle parille annetaan terveystietoja mahdollisista terveystutkimuksista (silmätutkimus ja lonkkakuvaus), joilla pyritään kartoittamaan kyseisiä sairauksia kantavat koirat. Perinnöllisiä sairauksia sairastavaa koiraa ei käytetä jalostukseen.

Käyttöominaisuuksien kartoittamiseen ja parantamiseen jalostustoimikunta on laatinut koirille pisteytysjärjestelmän, jossa pisteitä jaettaessa otetaan huomioon jalostukseen käytettävän koiran sekä sen vanhempien ja esivanhempien edesottamukset koe- ja metsästyskäytössä. Lisäksi astutettavalle parille annetaan terveystietoja mahdollisista terveystutkimuksista (silmätutkimus ja lonkkakuvaus), joilla pyritään kartoittamaan kyseisiä sairauksia kantavat koirat. Perinnöllisiä sairauksia sairastavaa koiraa ei käytetä jalostukseen. Jaostolla on käytössään terveysriskilaskuri, jonka tarkoituksena on tuottaa lisätietoa paritettavan yhdistelmän terveydestä. Terveystiedot pohjautuvat ilmoitettuihin terveystietoihin. Laskuri tuo esille vain niiltä osin sairaudet, mitä koiranomistajat ovat jalostustoimikunnalle ilmoittaneet.

Jalostusohje (s.35)

Nartun omistaja

Nartun omistajan tulee ottaa yhteyttä jalostustoimikuntaan hyvissä ajoin ennen suunniteltua astutusta (mielellään vähintään 2 kk ennen), ja ilmoittaa astutettava narttu ja mahdolliset urosvaihtoehdot. Neuvonta on voimassa 6 kk.

Neuvonta on voimassa 2 kk.

Yhdistelmän koirat, joille on tehty lonkkakuvaus sekä silmäkuvaus saavat jalostuspisteytykseen lisäksi terveystutkimuksista pisteitä seuraavasti:

My Dog Dna-tutkimus 10 pistettä

Lonkkakuvaus ja silmätutkimus 10 pistettä

Silmätutkimus 5 pistettä

Lonkkakuvaus 5 pistettä

Jalostusohjeistuksen vaatimukset

A palstalle tulevan yhdistelmän yhteispistemäärän tulee olla vähintään 40 pistettä.

Molempien vanhempien tulee olla metsästyskäytössä. Jalostuspisteiden täytyessä ja metsästyskäytön puuttuessa, yhdistelmä ei tule saamaan hyväksyntää. Metsästys- ja terveystarkastus täytyy palauttaa ennen astutusta. Terveysriskilaskurin tulos ei saa antaa kohonnutta terveystarkastusta.

Yhdistelmän molemmilla koirilla tulee olla näyttelystä vähintään laatuarvosana H (hyvä).

Jalostukseen käytettävillä koirilla on enintään neljä pentuetta tai 15 jälkeläistä elinaikanaan, joista kaksi saa olla saman vuoden aikana.

Uusinta-astutuksessa jalostustoimikunta harkitsee hyväksynnän tapauskohtaisesti (jälkeläismäärä ensimmäisestä pentueesta ja onko jälkeläisiä muista yhdistelmistä).

Yhdistelmän koirissa ei saa esiintyä perinnöllisiä sairauksia. Terveysriskilaskurin antama tulos ei anna kohonnutta terveystarkastusta.

Sukusiitosasteen on oltava alle 6,25 % kennelliiton jalostustietokannan mukaan (8-sukupolveen laskettuna). E- jalostusluokan koiria ei esiinny yhdistelmän sukutaulussa.

Tuontikoira ei saa käyttöominaisuuksien mukaan jalostuspisteitä, ennen kuin haukkuu tuloksen, jonka jälkeen tulos kartuttaa myös vanhempien pisteitä (esim. koiran edellytys A- luokkaan -vanhempien luokaksi B – isovanhempien luokaksi C).

Tuontikoirien keskinäiselle paritukselle (jalostuspisteraja ei täyty) jaosto antaa hyväksynnän, jos se katsoo muutoin yhdistelmän olevan jalostuskelpoinen.

Ulkomaisen uroksen käyttöön jaosto antaa harkintansa mukaan hyväksynnän jalostuksellisten kriteerien täytyessä (terveys, geenipohjan laajeneminen). Nartun omistaja ottaa hyvissä ajoin yhteyttä jaostoon ja kertoo suunnittelemansa astutuksen ja toimittaa tarpeelliset tiedot ulkomaisesta uroksesta.

ASTUTUSPALSTA

A palsta - yhdistelmät täyttävät jalostusohjeistuksen kaikki vaatimukset:

- yhdistelmä, joka täyttää jalostusohjeen vaatimukset hyväksytyille yhdistelmälle
- tuontikoirien keskinäinen paritus, jos muut jalostukselliset ehdot täyttyvät
- ulkomaisen uroksen käyttö parituksessa jalostusehtojen täytyessä

B palsta - yhdistelmät eivät täytä jalostusohjeistuksen kaikkia vaatimuksia:

- yhdistelmän jalostuspistemäärä jää vajaaksi
- terveysriskilaskuri antama tulos, kohonnut terveystarkastus
- yhdistelmän sukukerroin on yli 6,25 % (8-sukupolveen laskettuna)

- yhdistelmässä ei ole käytetty jalostusneuvontaa, muutoin yhdistelmä jalostusohjeen mukainen
- jälkeläismäärä ylittyy
- yhdistelmän koiralla näyttelystä saatu laatuarvosana T

Seuraavat seikat estävät pääsyn kummallekin palstalle:

- puuttuu metsästys ja/tai terveystarkastus
- perinnöllinen sairaus yhdistelmässä, terveysriskilaskuri antaa hylätyn tuloksen
- vapaaehtoisessa lonkkakuvauksessa, tulos D
- puuttuu näyttelytulos - JTO:n vastainen jälkeläismäärä
- JTO:n vastainen yhdistelmän uusiminen
- yhdistelmässä esiintyvä koira ei ole metsästyskäytössä

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Venäläis-eurooppalainen laika on metsästyskoira ja jalostukseen tulee käyttää niitä koiria, jotka ovat osoittaneet kykynsä metsästyksessä tai metsästyskokeissa. Rodunomaisia metsästyskokeita ovat hirvi-, karhu- ja lintukokeet. Erityisesti jalostussuosituksissa on huomioitava koirat, joilla on käyttökoetulos vähintään kahdelta eri riistalajilta. Koekäyntien vähäisyyden vuoksi jalostustoimikunta hyödyntää lisäksi koiran omistajille suunnattuja metsästysominaisuuskyselyjä suunniteltaessa yhdistelmiä.

Jalostustoimikunta kerää metsästys- ja terveystarkastusten avulla koirien omistajilta tietoa koirien käyttö- ja terveysominaisuuksista. Metsästysominaisuus kysely on käyttökokeiden rinnalla toinen tärkeä tietolähde koirien käyttöominaisuuksien kartoittamiseen. Näiden avulla jalostustoimikunta pystyy ottamaan jalostusvalinnoissa huomioon yksittäisiä koirien ominaisuuksia, joilla pyritään vaikuttamaan koko rodun osalta käyttöominaisuuksien parantamiseen. Lisäksi jalostustoimikunta on suunnannut omistajakyselyn, jolla pyritään kartoittamaan venäläis-eurooppalaisten laikojen omistajia ja saamaan sitä kautta uutta tietoa pimennossa olevista koirista. Koirien omistajille suunnatut terveystarkastukset auttavat poimimaan koirissamme mahdollisesti esiintyviä vikoja ja sairauksia. Turvataksemme rodun säilymisen terveenä, perinnölliset sairaudet on otettava huomioon jalostusvalinnoissa. Kaikki jalostukseen käytettävät koirat tulee olla terveitä.

Jalostustoimikunta käyttää hyödykseen terveysriskilaskuria, joka laskee yhdistelmälle terveysriskilukua. Tämä helpottaa jalostustoimikuntaa tekemään näkyväksi koirien sukutaulussa ilmenevät perinnöllistä sairautta sairastavat koirat. Laskuri ottaa huomioon sairaat koirat, sairaan pentusisaret, vanhemmat sekä puolisisaret.

6.4.1 Varautuminen ongelmiin

Sairauksia piilotellaan

Kasvattajan omaetu

Terveyskyselyt

Tiedotetaan ja rohkaistaan kasvattajia ilmoittamaan koirien sairauksista ja vioista.

Perinnöllisten sairauksien kohoaminen rodussa

”Tähän taulukkoon lisätään varautumiskeinoksi terveysriskilaskuri”

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Terveys ja populaatio

Tähän osioon lisätään maininta vuosittaisesta seurannasta:

”vuosittain seurataan terveyslaskurin antamia tuloksia”